

Stjepan RAZUM

**Dvije knjige o uzroku genocida nad Hrvatima
i njihov prijevod na engleski jezik
Skrivanje istine o beogradskom konc-logoru
i nametanje laži o Jasenovcu**

Akademik Josip Pečarić dokazao se u hrvatskoj javnosti mnogim svojim javnim nastupima kao istinski i djelotvorni hrvatski rodoljub i domoljub. Ne boji se u javnim nastupima braniti hrvatsku sadašnjost i prošlost od nasrtaja protuhrvatskih pojedinaca i skupina. Koje li nakaradnosti hrvatske stvarnosti kad za jednoga akademika moram napisati da se ne boji braniti hrvatsku sadašnjost i prošlost – gdje? – u Hrvatskoj. Naše je hrvatsko društvo još uvijek zaraženo komunističkom bolešću, pa je potrebna velika hrabrost da bi čovjek u Hrvatskoj branio Hrvatsku. Kao da je normalnije u Hrvatskoj živjeti neku stranu stvarnost, a ne hrvatsku stvarnost i hrvatsku istinu. Akademik Pečarić objavio je veliki broj knjiga u kojima brani i promiče upravo hrvatsku stvarnost od nasrtaja onih koji bi željeli da Hrvatske nema. U tom smislu treba istaknuti njegove knjige o Jasenovcu. Već je 1998. godine objavio knjigu *Srpski mit o Jasenovcu. Skrivanje istine o beogradskim konc-logorima*.¹ Njezino drugo izdanje objavio je 2000. godine, da bi iste godine objavio i drugu knjigu o istom predmetu. Godinu dana kasnije, 2001., objavio je engleski prijevod tih dviju knjiga iz 2000. godine, objedinjen u jednoj knjizi.

Premda je nakon objave tih knjiga protekao već dugi niz godina, želim ovim prikazom podsjetiti hrvatsku javnost na postojanje tih knjiga, jer mnogi ljudi i dan-danas razmišljaju i govore, kao da te knjige nisu napisane. Naime, akademik Pečarić je u tim knjigama pokazao i dokazao laž koju su komunisti, jugoslaveni i velikosrbi širili o ratnom radnom i sabirnom polju u Jasenovcu, na kojoj su laži izgradili velikosrbski mit, sa svrhom da bi Hrvatsku i Hrvate držali u trajnoj pokornosti i podložnosti. Taj velikosrbski mit odigrao je i odlučujuću ulogu u poticanju hrvatskih Srba na oružanu pobunu 1991. godine, na koju je Republika Hrvatska, pod vodstvom predsjednika dr. Franje Tuđmana, morala odgovoriti obranbeno-oslobodilačkim ratom, uobičajeno zvanim Domovinskim ratom. Očito je da nije dovoljno knjigu napisati i očekivati da će javnost iskoristiti njezin sadržaj, pa ga i usvojiti i po njemu živjeti. Potrebno je uvijek iznova podsjećati na napisane knjige, kako bi one proizvele dobar učinak kod čitateljstva i obćenito kod naroda. Stoga, evo prikaza Pečarićevih knjiga o Jasenovcu.

Obje Pečarićeve knjige iz 2000. godine imaju isti naslov: *Srpski mit o Jasenovcu*, obilježene brojevima I. i II. Prva knjiga ima podnaslov: *Skrivanje istine o beogradskim konc-logorima*, a podnaslov drugoj knjizi je: *O Bulajićevoj ideologiji genocida hrvatskih autora*. Treba odmah reći da su obje knjige nastale kao odgovor na megalomansko građenje jasenovačkoga mita od strane srbskoga “znanstvenika” dr. Milana Bulajića. Pečarić, dakle, u svojim knjigama ukazuje na laži i krivotvorine Milana Bulajića.

1.) Prikaz prve knjige: PEČARIĆ, Josip. *Srpski mit o Jasenovcu, I. Skrivanje istine o beogradskim konc-logor[i]ma*. [Drugo izdanje.] Nakl. Element. Zagreb, ²2000., 200 stranica + 4 str. ovitka.

Brzi uvid u sadržaj svake knjige daje njezin pregled sadržaja. Stoga evo pregleda sadržaja prve Pečarićeve knjige o srbskom mitu o Jasenovcu: *Sadržaj* (str. 5-6). KRUŠELJ, Željko. *Dr. Milan Bulajić – čuvar velikosrpske “pogibeljomanije”* (str. 7-23). *Uvod* (str. 23-27); *Bedž sa slovom 'U'(staša)* (str. 28-30); *Bulajićev “Uvod”* (str. 31-34); *“Bespućima povijesti Franje Tuđmana u filozofiji zlosilja”* (str. 35-39); *“Tuđmanovo viđenje Nezavisne Države Hrvatske”* (str. 40-51); *“Broj žrtava ustaškog genocida”* (str. 52-72); *“Tuđmanov 'Jasenovački mit' i istina o žrtvama Jasenovačkog logora”* (str. 73-84); *“Lažna tvrdnja Franje Tuđmana o pomiješanim kostima žrtava i dželata u logoru Jasenovac”* (str. 85-90); *“O povijesnoj krivnji Katoličke crkve”* (str. 91-112); *“Tuđmanovo pozivanje na*

¹ PEČARIĆ, Josip. *Srpski mit o Jasenovcu. Skrivanje istine o beogradskim konc-logorima*. Izd. Dom i svijet; Hrvatski informativni centar; Hrvatski institut za povijest. Zagreb, 1998., 216 stranica.

katoličkog svećenika-ustašu” (str. 113-116); “*Grizogonovo pismo nadbiskupu Stepincu, februara 1942.*” (str. 117-133); “*Pokatoličenje pravoslavnih Srba*” (str. 134-138); “*Jasenovačka stvarnost 1991.: oskrnavljeno Spomen-područje Jasenovac*” (str. 139-142); “*Oskrnavljeni Jasenovac – Sistem neistina o najvećem logoru smrti za Srbe*” (str. 143-145); “*Dr. Ivo Omrčanin – Židovi su od Jasenovca napravili Holivud*” (str. 146-153); “*Tuđman (1994.) priznaje Jevrejima bespuće u povijesti*” (str. 154-156); “*Tekst Karla Pfeifera: Predsednik, koncentracioni logor Jasenovac i Jevreji*” (str. 157-159); “*The World Heritage*” (str. 160-168); “*Dr. Milan Bulajić: Jasenovac – sistem ustaških logora smrti: Šta se dogodilo?*” (str. 169-176); “*Provokatori na delu*”, Beograd, 1941. (str. 177-180); *Zaključak* (str. 181-187); *Summary* (str. 189-195); *Kazalo imena* (str. 196-199); *Bilješka o autoru* (str. 200).

Premda su naslovi pisani kosim slovima, oni su redovito stavljeni i unutar navodnika, a to stoga što su to zapravo naslovi Bulajićeve knjige s kojom Pečarić raspravlja. Navodeći Bulajićeve naslove, Pečarić vrlo uspješno pobija sadržaj koji im je Bulajić pridao. A Bulajićeva knjiga ima naslov: “*Jasenovački mit Franje Tuđmana. Genocid nad Srbima, Jevrejima i Ciganima (Prilozi 1. i 2.)*”, objavljena prvi put 1994., a drugi put 1997. godine u Beogradu. Tu sad vidimo da je Bulajić u svojoj knjizi raspravljao pak s dr. Franjom Tuđmanom, odnosno s njegovom knjigom *Bespuća povijesne zbiljnosti*, objavljenom 1989. godine. Ta trostrana raspra zahtijeva od čitatelja veliku pozornost kako bi uočio tko je što napisao, i u čemu na kraju Pečarić prigovara Bulajiću.

Da bismo uvidjeli važnost raspre koju je Pečarić pokrenuo protiv Bulajića, potrebno je znati da je dr. Milan Bulajić jedan od glavnih velikosrpskih ideologa i najveći promicatelj velikosrpskoga mita o Jasenovcu. O njemu obširnu raspravu piše Željko Krušelj na početku Pečarićeve prve knjige. Tako Krušelj piše da je dr. Milan Bulajić danas nesporni predvoditelj i 'spiritus movens' poznate mitomanske škole srpske “pogibeljomanije”. Njezini su ideolozi uvijek bili u službi velikosrpskog ekspanzionizma, opravdavajući i najnoviju srpsku agresiju na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu ... (str. 8). Bulajić je inače Crnogorac rođen 1928., pa se baveći Jasenovcem poigravao srbskim osjećajima sve u svrhu da bi promaknuo sebe u srbskim krugovima. Godine 1953. doktorirao je u Beogradu temom “Pravo nacija na samoodređenje”, čime je trebao postati stručnjak za međunarodno pravo. Tu činjenicu često će u svojim radovima isticati Josip Pečarić s obzirom na to da je Bulajić svojim stavovima negirao Hrvatima pravo na samoodređenje. Bio je u jugoslavenskoj diplomatskoj službi od 1949. do 1987., pa je tako stekao mnoga međunarodna poznanstva, što mu je poslužilo da laž o Jasenovcu pronese po cijelom svijetu. Pratio je 1986. suđenje hrvatskom ministru Andriji Artukoviću, pa je nakon toga objavio četiri sveska knjige “Ustaški zločini genocida i suđenje Andriji Artukoviću 1986. godine”. U posljednjem svesku svoje knjige, koja je objavljena 1989., jedno je poglavlje posvetio i dr. Franji Tuđmanu, shvativši njegovo znanstveno i političko “uskrsnuće” kao loš predznak za srbijansku hegemonističku politiku. Bulajić je uoči raspada jugoslavenske federacije održao mnoge tribine i priredio međunarodne konferencije o logoru u Jasenovcu. Vrhunac je Bulajićeve jasenovačke farse bila beogradska televizijska emisija “Porota”, pripremljena u studenom 1989. po njegovim uputama. Tom je prilikom, piše Krušelj, dogovorio telefonsko uključivanje novosadskoga patologa dr. Srboljuba Živanovića, koji je u emisiji ustvrdio da je jedno komisijsko antropološko istraživanje iz 1964. dokazalo postojanje “700.000 žrtava u jasenovačkim masovnim grobnicama”, a kasnijom provjerom ustanovljeno je da je ta komisija pronašla samo 284 ljudska kostura (str 14). Bulajić je uspio postići da je srbijanska država 17. srpnja 1992. osnovala Muzej žrtava genocida, ali ne u Beogradu, već u Kragujevcu, premda Bulajić stvarno djeluje u Beogradu. Čudnovato je, kako često ističe Pečarić, da se taj Muzej ne bavi žrtvama koncentracijskih logora u Beogradu, već logora u Jasenovcu. Iznoseći samo neke činjenice iz ovog uvodnog proslova Željka Krušelja vidljivo je kako je Krušelj kroz prikaz Milana Bulajića jasno dao do znanja da je “istina” o Jasenovcu, odnosno jasenovački mit Bulajićevo životno djelo. S obzirom na to da u stvaranju tog mita nije našao činjenice i povijesne dokaze o uništavanju ljudi u Jasenovcu, bio je prisiljen izmišljati i čuditi se kako takvih dokaza nema u svjetskim arhivima i muzejima. Bulajić je učinio veliko zlo hrvatskom narodu obtužujući ga i klevećući po svijetu i tako mu je onemogućio normalni razvitak i rast, ali još više ošteti je svoj srbski narod, jer ga desetljećima prisiljava živjeti u pogubnoj laži. Krušelj je ovim svojim člankom, napisanim već u svibnju 1998. godine, dao veliki doprinos hrvatskoj povjesnici i hrvatskoj borbi za istinu.

Akademik Josip Pečarić već u uvodu knjige daje do znanja kako on ne će samo braniti Hrvatsku od Milana Bulajića, već će na svjetlo dana iznositi i zločine Bulajićeve Srbije. Tim načinom

je dao do znanja Bulajiću i svima koji izvana pokušavaju napadati Hrvatsku, neka se najprije pozabave vlastitim zločinima. Tako Pečarić odmah u uvodu ističe činjenicu da su u Beogradu, tj. na Banjici i Sajmištu postojali sabirni logori, iz kojih nije izišao živ ni jedan jedni Židov-logoraš. Pokrivajući velom zaborava tu sramotnu činjenicu za Srbiju i sam Beograd, koji je bio jedini glavni grad u Europi, a ujedno i koncentracijski logor, graditelji jasenovačkoga mita, među kojima neizmjereno veliku ulogu ima Milan Bulajić, nastojali su uvjeriti javnost da su srbski Židovi stradali u Jasenovcu.

Tekst Bulajićeve knjige, s kojom Pečarić raspravlja, puna je nelogičnih obrata. Tako Bulajić navodi da je u Domovinskom ratu izvršen genocid nad srbskim narodom u Hrvatskoj, a ne nad hrvatskim, pa je onda lako zaključiti da u njegovoj knjizi ima obilje iskrivljavanja istine i činjenica i u odnosu na Drugi svjetski rat. Bulajićeve očite nelogičnosti i krivotvorine razlog su da se u raspru s njime nije upustio ni jedan hrvatski povjesničar, već je to učinio matematičar Pečarić, jer – kako Pečarić ističe – njemu kao matematičaru lako je pobiti Bulajićeve tvrdnje jer su klimave već i na toj osnovnoj logičkoj razini. Stoga Pečarić prema njemu nastupa često na ironičan način, ismijavajući njegove početničke ili pak zadrte pogreške.

Pečarićeve knjige, premda je samo odgovor na predhodnu Bulajićevu knjigu, bogata je povjesničkim podatcima koje nije moguće sve iznijeti u ovom prikazu. Stoga ju je potrebno cijelu pročitati. Uz vjerodostojne povjesničke podatke, knjiga je bogata i Pečarićevim osobnim promišljanjima i jedinstvenim mislima, koje bih ovdje želio u najvećoj mogućoj mjeri iznijeti. Stoga listam knjigu i iz stranice u stranicu iznosim ono što mi je ostalo upečatljivo.

Budući da Bulajić ustraje na ponavljanju zločina koje su stvarno ili navodno učinili Hrvati, a uobće ne spominje srbske zločine, Pečarić zaključuje: *Valjda, prema Bulajiću, kad Srbi ubijaju, to nije zločin* (str. 28).

Možda Europa shvati, *da je dovoljno Srbe uhvatiti u laži samo jednom. Nije normalno da ih se hvata u laži više puta i opet im se vjeruje* (str. 31).

S obzirom na Bulajićevo crnogorsko porijeklo Pečarić piše: *Poznato je da mnogi Crnogorci također misle da njihovom narodu ne treba sloboda, nego je bolje da budu u Jugoslaviji, bez obzira na to što im se tamo događa. Čovjek [tj. Bulajić] očito misli da je lijepo biti srpski sluga* (str. 32).

Dok Philip J. Cohen u svojoj knjizi “Srpski tajni rat. Propaganda i manipulacija poviješću” piše da su korijeni srbskoga fašizma upravo u Garašaninovima “Načertanjama”, dotle Bulajić ta “Načertanja” uobće ne spominje. *Time Bulajić definira svoj položaj služenja velikosrpskom projektu* (str. 32).

Bulajić se s velikim žarom usmjerio protiv dr. Franje Tuđmana. A Pečarić piše: *Optužiti Tuđmana da izjednačava ustaške zločine s četničkim, a oni se [prema Bulajiću] ne mogu izjednačiti, jer su četnici ubijali Hrvate i Muslimane. Bulajićeve namjera navodi čitatelja na uvjerenje da Hrvati i Muslimani nisu jednako ljudi kao Srbi. Ili jednostavno – prema njemu zločini četnika nad Hrvatima i Muslimanima nisu uopće zločini, jer su napravljeni u svetom cilju stvaranja Velike Srbije* (str. 33).

Očita je nit Bulajićeve tumačenja srpskih zločina kao nečeg što nije zločin. Jer cijeli svijet možda ne zna za stradanje mjesta nastanjenih Hrvatima kao što su Boričevac, Podlapac, Udbina, Zrin, Španovica i za druga mjesta, gdje su Srbi (ili partizanske postrojbe sastavljene uglavnom od Srba) izveli pokolje djece, žena i staraca i koja su očistili od Hrvata tijekom Drugog svjetskog rata (str. 37).

Milan Bulajić se bavi Tuđmanom i Hrvatskom kako bi skrenuo pozornost s četnika i izdajničke Srbije za vrijeme Drugoga svjetskoga rata. *Osnovno pravilo u velikosrpskoj politici glasi: ono što sam radiš, pripiši drugome!* (str. 40).

Bulajić je osobno, svojim radom pridonio da danas imamo slobodnu Hrvatsku! Naravno da se tu radi o suprotnom učinku od očekivanoga. *Ali pridonio je i mnogobrojnim ubijanjima, mnogobrojnim zločinima. Jednom riječju, direktor Muzeja žrtava genocida osobno je poradio na popunjavanju kolekcije svoga muzeja* (str. 41). Bulajić je stvaranjem jasenovačkog mita i histerije o ugroženosti Srba gurnuo svoje sunarodnjake u rat.

Pečarić ističe kako je 13. kolovoza 1941. u Beogradu objavljen “Apel srpskom narodu”, koji je potpisalo 545 Srba, uključujući i neke od najistaknutijih i najutjecajnijih osoba zemlje, kojim se daje javna, masovna i pisana podpora Nijemcima i njihovoj domaćoj suradničkoj (kvislinškoj) vlasti. Apel su potpisala četvorica nadbiskupa i trojica biskupa Srpske pravoslavne crkve, najmanje 81 profesor na Beogradskom sveučilištu, bivši ministri, generali, umjetnici i drugi. Mnogi od tih potpisnika bit će kasnije dobitnici prestižne “Sedmojulske nagrade”, nagrade u čast ustanka 7. srpnja 1941., nagrade

AVNOJ-a i nagrade Savezne vlade FNRJ. Jedan od tih dobitnika "Sedmojulske nagrade", a koji je potpisao *Apel*, bio je i povjesničar dr. Viktor Novak, široj tadašnjoj jugoslavenskoj javnosti poznat po knjizi "Magnum crimen", u kojoj je obtužio Katoličku crkvu u Hrvata za suradnju s Nijemcima. *Primjer s 'Apelom' zapravo je razlog više zašto su Srbi sve vrijeme od početka Drugog svjetskog rata do danas pokušavali skrenuti pogled svijeta s Nedićeve Srbije na NDH* (str. 48).

U poglavlju "Broj žrtava ustaškog genocida" (str. 52-72), čiji je naslov preuzet od samoga Bulajića, riječ je o brojkama, a ne o samim žrtvama. Govori se uglavnom o demografskim gubitcima do kojih su došli demografi. Bulajić miješa demografske gubitke i žrtve, te sve skupa napuhava. Pečarić temeljito, upravo brojkama, pobija Bulajićeve brojke i ukazuje na laž i odgovornost zbog tih laži, jer su dovele do genocida nad Hrvatima u Obrambeno-oslobodilačkom ratu.

Kad je riječ o izmišljenim brojkama srbskih žrtava Pečarić piše: *Naime, ovaj dio o izmišljenom broju srpskih žrtava u Drugom svjetskom ratu nešto je što je zacrtano u velikosrpskoj politici još tijekom toga rata* (str. 64). [...] *Draž Mihailović daje osnove velikosrpske politike u Drugom svjetskom ratu. Ciljevi su ostvareni, ali uz modifikaciju da su Saveznici dali prednost partizanskom pokretu pa je Tito primio četnike u partizanske redove, koji su, sada s drukčijim oznakama, izveli navedene Dražine direktive* (str. 65). [...] *Tako se lako može utvrditi da su mnoge katoličke župe potpuno nestale ili je u njima jako smanjen broj Hrvata, a istodobno niti jedna pravoslavna župa nije nestala. Najuvjerljiviji dokaz o tome jesu župe uz rijeku Unu. S lijeve obale Une nestalo je deset katoličkih župa (Palanka, Gračac, Boričevac, Rudopolje, Brunsko, Kaluđerovac, Udbina, Bunić, Zrinj ...), a s desne čak 23, od čega 19 hrvatskih* (str. 65). Samo iz tih nekoliko navoda vidljivo je da se u Drugom svjetskom ratu dogodio velikosrbski genocid nad Hrvatima. No, Bulajić iz svoga razmatranja ispušta te činjenice. Stoga Pečarić zaključuje, kako je *važnije komentirati ono što Bulajić nije rekao, nego ono što je rekao* (str. 66).

Ako sam Bulajić dokazuje svoju nesposobnost tada [tj. kad je bio zaposlenik ministarstva vanjskih poslova, i kad je to ministarstvo iznosilo pred europsku javnost jugoslavenske gubitke], *zašto bi mu se vjerovalo danas?*, kad bilo što govori o tim gubitcima (str. 67). Ono što je danas neupitno, Pečarić je već 1998., odnosno 2000. napisao: *Zato treba provjeriti i same popise, a pogotovu popis žrtava logora u Jasenovcu!* (str. 67).

Zbog čudnih načina zbrajanja ratnih žrtava, Bulajić među njih nije uračunao Židove i Rome, pa se Pečarić čudi: *Ali smatrati da židovske i romske žrtve nisu istovjetne srpskim žrtvama? Zar time Bulajić ne pokazuje svoj rasizam?* (str. 68).

Po načelu "napadni drugoga za ono prljavo što sam radiš", "jasenovački mit" nije prema Bulajiću velikosrbski mit, nego Tuđmanov, premda Bulajić u svojoj knjizi nedvosmisleno dokazuje da je to upravo velikosrbski mit (str. 73).

Koliko je velikosrbima bio potreban mit o Jasenovcu dade se naslutiti u sljedećim rečenicama: *Mit o Jasenovcu Srbima je trebao zbog više razloga. [...] Potreba za brisanjem sjećanja na logore Sajmište i Banjica, koji zajedno s beogradskim ulicama kao mjestima smaknuća, beogradskim grobljima i Jajincima predstavljaju grad konc-logor, jedini glavni grad jedne države – konc-logor! U ovom logoru je zaista na posebnom mjesto logor "Sajmište"* (str. 77). Ta je tvrdnja podkrijepljena tekstom iz knjige Ljubice Štefan, *Srpska pravoslavna crkva i fašizam*, koja je o tome obširno pisala. Dalje Pečarić piše: *Dodajmo ovome da je logor Sajmište osnovan prosinca 1941. i da je do 9. 5. 1942. godine bio isključivo logor za Židove. "Judenlager"!!! Jedini u svijetu!!! Više od 11.000 Židova likvidirano je do tog dana [...]. Važno je napomenuti da su mnoge od tih logoraša doveli Nijemci i s područja NDH (na primjer poslije ofenzive na Kozari dopremljeno je u dva transporta oko 7.000 osoba iz kotareva bosanskodubičkoga, kostajničkoga i bosanskonovoga). Podatak je to koji govori zašto se o ovom logoru ne govori mnogo* (str. 83). Pečarić naslućuje kako su vjerojatno mnoge žrtve beogradskog konc-logora popisane kao žrtve Jasenovca.

Bulajić u svojoj knjizi govori da je lažna tvrdnja Franje Tuđmana da su u Jasenovcu pomiješane kosti raznih žrtava, pa Pečarić u istovjetnom poglavlju (s navodnicima), "Lažna tvrdnja Franje Tuđmana o pomiješanim kostima žrtava i dželata u logoru Jasenovac" (str. 85-90) vrlo dobro podrjepljuje činjenicu poslijeratnoga istrebljenja Hrvata u Jasenovcu i drugdje. O tome Bulajić uobće ne piše, osim što je samim naslovom htio Tuđmanu osporiti tu činjenicu.

U knjizi je dalje opisana bitna razlika u ponašanju u ratu između Rimokatoličke crkve i Srpske pravoslavne crkve, a to sve na slučaju nadbiskupa Alojzija Stepinca i srbskopravoslavnog biskupa

Nikole Velimirovića. Dok je Rimokatolička crkva zaštićivala progonjene Židove, dotle je Srbska pravoslavna crkva zagovarala njihovo istrebljivanje.

Slična usporedba učinjena je između rimokatoličkog župnika u Jasenovcu Jurja Paršića i srbskopравoslavноg popa Momčila Đujića, koji je poznat po četničkim zločinima učinjenim nad Hrvatima.

Vrlo je važna Pečarićeva raščlamba Bulajićevog odnosa prema tzv. Grizogonovom pismu, koje je navodno dr. Prvislav Grisogono poslao u veljači 1942. godine nadbiskupu Stepincu. Dokazano je da je to pismo krivotvorina, ali Bulajiću to ne smeta. Dapače, on ga obilno koristi kao dokaz za zločinačko djelovanje Hrvata. A to pismo u stvari opisuje ono što su Srbi u povijesti i u Drugom svjetskom ratu radili svojim neprijateljima, opisuje zvjerske zločine, koje su prema toj krivotvorini Hrvati radili Srbima. Očito je da je krivotvoritelj u pismu napisao ono što mu je bilo na umu. Pečarić navodi užasne primjere srbskih zločina, kako u dalekoj povijesti, tako i u XX. stoljeću nad Makedoncima i Albancima, nad Crnogorcima, te nad Hrvatima. Istovremeno, tim su Grizogonovim pismom Srbi skrenuli pozornost s plinskih komora u kojima su beogradski Židovi upravo u to vrijeme ubijani. Naime, Vlada generala Milana Nedića dobila je od Njemačke pokretne plinske komore, o čemu piše Filip J. Cohen: *Između ožujka i svibnja 1942., svako jutro, osim nedjeljom i praznicima, vozilo bi bilo natovareno židovskim ženama i djecom, i starim osobama kojima bi se zatim kazalo da se preseljavaju. U jednom činu, naizgled ljubaznom, djeci su čak davani bomboni. S ispuhom cijevi koja je usmjeravala ispušne plinove u hermetički zatvoren prostor vozila sa žrtvama, vozilo bi nastavljalo svoj put kroz Beograd, završavajući na groblju na Avali, sedam milja jugoistočno od grada. Po dolasku, svi bi bili mrtvi* (str. 171). Zbog takvog načina usmrćivanja, nisu samo Banjica i Sajmište, već cijeli Beograd bili konc-logor u kojem su usmrćivali Židove i druge nepoželjne osobe.

Zanimljiva je spoznaja različitoga pristupa vjerskim prijelazima u vrijeme rata, kako kod Hrvata, tako i kod Srba. Dok su Hrvati vjerskim prijelazima spašavali ljude, dotle su Srbi zabranom prijelaza onemogućivali njihovo spašavanje. Oni su se njihovim (židovskim) uništavanjem koristili za stvaranje "čiste" Velike Srbije.

Bulajić pokazuje veliku zabrinutost za Spomen-područje Jasenovac, koje je, prema njemu, 8. listopada 1991. "ponovno oslobođeno". Bulajić očito smatra da je Jasenovac u Srbiji, a ne u Hrvatskoj. A on je, inače, doktor međunarodnoga prava!

Pečarić temeljitom raščlambom Bulajićeve knjige pokazuje kako velikosrbska politika Jasenovcem uspješno skriva istinu o konc-logoru Beograd. Bulajić to čini pokušajem nametanja međunarodnog zaštitništva nad Spomen-područjem Jasenovac, te svojim političkim i diplomatskim vezama. Kod toga nisu bez krivnje ni današnji Židovi, koji nekritički prihvaćaju sve što Bulajić napiše i učini. Sam Šimun Wiesenthal zatvara oči pred činjenicom da je logor Sajmište u današnjem Beogradu bio jedini konc-logor isključivo za Židove, jedini "Judenlager" u cijelom svijetu (str. 144).

Čovjek se pita, zašto današnji, hrvatski Židovi (npr. Goldštajni) nasjedaju na Bulajićeve laži, zašto mu srbski Židovi povlađuju, kad bi svi oni morali znati što se događalo u beogradskom konc-logoru 1941.-1942. godine. Pečarić je vrlo obazriv prema današnjim hrvatskim Židovima, za koje smatra da se boje za svoje srbske sunarodnjake, pa im otvorenim izjavama ne žele pogoršavati položaj. A prema Pečariću to bi se pogoršanje moglo vrlo lako dogoditi u Srbiji, jer u to je vrijeme na njezinom čelu bio obtuženi zločinac Slobodan Milošević. Ako državom vlada zločinac, svakakvi se zločini u toj državi mogu dogoditi. Ako su hrvatski Židovi tako obazrivi prema svojim sunarodnjacima u Srbiji, postavlja se pitanje čemu onda trajno pljuvanje nekih od njih po Hrvatskoj u kojoj žive. Ako se kod srbskih Židova radi se o *iskonskom strahu koji je usađen srpskim Židovima* (str. 147), o kakvom se fenomenu radi kod nekih hrvatskih Židova koji se prema svojoj državi jako čudno ponašaju.

Pečarić dolazi do zanimljivog zaključka da se pričom o Jasenovcu, ne skreće pozornost samo s konc-logora Beograd iz Drugoga svjetskog rata, već se njom skreće pozornost i sa srbskih logora u Srbiji i Bosni i Hercegovini za vrijeme Obrambeno-oslobodilačkog rata 1990-ih godina.

Pred kraj knjige Pečarić objavljuje crteže iz knjižice "Provokatori na delu", koja je objavljena 1941. u Beogradu. Provokatori su, naravno, "gadni jevreji". Ta je knjižica pravi pokazatelj duhovnog stanja i političkog djelovanja srbske političke i duhovne elite, koja je bila podpuno antisemitska. Stoga Pečarić ispravno zaključuje da velikosrpski mit o Jasenovcu nema za cilj samo skriti istinu o jedinstvenom konc-logoru Beograd, već skriti istinu o velikosrpskoj politici obćenito u to ratno vrijeme.

U zaključku (str. 181-187) Pečarić ističe odgovornost Srpske pravoslavne crkve za tragične događaje kako u Srbiji tako i u Hrvatskoj, pokazuje kako su se proizvoljno natezale brojke žrtava, a osobito naglašava korištenje laži za postizanje vlastitih ciljeva. Prikrivanjem vlastitih zločina učinjenih u koncentracijskom logoru Beograd i stvaranjem mita o Jasenovcu stvorile su se pretpostavke za izazivanje novoga genocida nad Hrvatima što su srbski okupatori učinili u vrijeme Obranbeno-oslobodilačkog rata.

2.) **Prikaz druge knjige:** PEČARIĆ, Josip. *Srpski mit o Jasenovcu, II. O Bulajićevoj ideologiji genocida hrvatskih autora*. Nakl. Element. Zagreb, 2000., 200 stranica + 4 str. ovitka.

Pregled sadržaja druge Pečarićeve knjige o srpskom mitu o Jasenovcu je sljedeći: *Sadržaj* (str. 5-6); *Proslav* (str. 7); *Uvod* (str. 9-11); *Uvodni dio Bulajićevog "Odgovora"* (str. 12-14); **"Revizija istorije i prirode Nezavisne Države Hrvatske"** (str. 15-53): *"Nevinost" velikosrpske politike za konc-logor Sajmište* (str. 15-16), *Izbjegavanje spomena o Himmlerovom posjetu NDH* (str. 17), *Beograd – Aus[c]hwitz Balkana* (str. 17-19), *Poistovječivanje dr. Bulajića s Brunom Bušićem* (str. 20-22), *Pripisivanje žrtava beogradskih konc-logora Jasenovcu* (str. 22-24), *Suradnja Srba u NDH s "antifašističkom" talijanskom vojskom* (str. 24), *Odvođenje Židova iz NDH u Srbiju* (str. 24-27), *Smiješna Bulajićeva tvrdnja o konc-logoru Beograd* (str. 28-29), *Srpska ritualna ubojstva u srpskim pričama o Jasenovcu* (str. 29-32), *Partizanski zločini* (str. 33-35), *Daksa 1944.* (str. 35-37), *Bulajićevo vjerovanje da su njemački vojnici – Pavelićevi vojnici!?* (str. 38-42), *Bulajiću je Hitler mnogo bolji od Pavelića* (str. 43-44), *Pop Momčilo Đujić* (str. 44-49), *Sakrivanje prirode četničkog pokreta* (str. 50-53); **"Negiranje odgovornosti ustaške genocidne NDH"** (str. 54-72): *Velikosrpski zločini u prvoj Jugoslaviji* (str. 55-60), *Četnička zvjerstva* (str. 61-65), *Hoće li ikada biti obilježen konc-logor Sajmište?* (str. 65-69), *Bulajićeva "obrana" Nedićeve Srbije* (str. 70-72); **"Genocidna ideologija u suvremenoj Hrvatskoj"** (str. 73-89): *Historijski portret Srba, kao lošeg i neprijateljskog naroda* (str. 73-78), *"Do istrage vaše i naše"* (str. 78-81), *I Srbi se gnušaju izdajnika 'poturica'* (str. 81-82), *Bulajićeva 'obrana' SPC* (str. 82-87), *Što kažu Srbi o srpskom narodu?* (str. 87-89); **"Broj žrtava Jasenovca – osnovno (stožerno) pitanje 'Jasenovačkog mita'"** (str. 91-125): *Izvjешće Zemaljske komisije Hrvatske* (str. 92-93), *Jasenovac – radni logor* (str. 93-95), *Popis žrtava iz 1946. godine* (str. 95-96), *Zašto je Srpski mit o Jasenovcu srpski mit?* (str. 96-98), *Bulajićev "Blajburški mit"* (str. 99-108), *Jasenovac kao postaja Križnog puta* (str. 108-113), *Početak komunističkog umnažanja broja žrtava Jasenovca* (str. 113-116), *Bulajićevo "Obnavljanje zločina genocida"* (str. 116-121), *Prikaz rada Brune Bušića* (str. 121-123), *Bulajićevi pokušaji spašavanja od odgovornosti za velikosrpske zločine* (str. 124-125); **"Pečarićev portret autora – Bulajić: ratni zločinac"** (str. 127-137); *Bulajić ponovo ubija zagrebačkog nadrabina* (str. 128-130), *Stepinac – pravednik?* (str. 130-132), *Kada će dr. Milan Bulajić pred sud pravde?* (str. 132-137); **Prilozi** (str. 139-188): *Sučeljavanje Milana Bulajića i Josipa Pečarića za emisiju "Most" radija "Slobodna Europa"* (str. 141-182); *Hrvatska treba optužiti dr. Milana Bulajića kao ratnog zločinca* (str. 183-188); *'Novi list', 29. srpnja 1998.* (str. 183), *Brojke Adila Zulfikarpašića* (str. 184-185), *Milošević i Bulajić* (str. 185-186), *Himmler u Zagrebu* (str. 186-187), *Skandiranje Šakiću na zagrebačkom aerodromu* (str. 187-188), *Tuđmanovi citati* (str. 188); *Zaključak* (str. 189-194); *Kazalo imena* (str. 195-199); *Bilješka o autoru* (str. 200).

Svojom prvom knjigom, ovdje na početku predstavljenom, Pečarić je izazvao dr. Milana Bulajića, pa su se njih dvojica sučelila u radijskoj emisiji "Most" radija "Slobodna Europa". Nakon nekih drugih Pečarićevih kritika Bulajića, ovaj je napisao knjigu: "Jasenovac – ustaški logor smrti. Srpski mit? Hrvatski ustaški logori – genocid nad Srbima, Jevrejima i Ciganima", koju je objavio njegov Muzej žrtava genocida u Beogradu 1999. godine. U toj je knjizi Bulajić uveo novi izvor genocidne ideologije; naime, on govori o *ideologiji genocida Cohen-Pečarić*. Dakle, ponavlja se ono njegovo pravilo, koje je Pečarić vrlo dobro uočio, a to je: to što ti prljavo radiš, pripiši drugome. Naravno, da je to potaknulo Pečarića da i tu njegovu drugu knjigu raščlani i izkritizira, kao i onu predhodnu u kojoj je Bulajić raspravljao s dr. Franjom Tuđmanom. Kako bi istaknuo Bulajićeve nakaradnost, Pečarić je u podnaslov ove svoje druge knjige stavio riječi: *O Bulajićevoj ideologiji genocida hrvatskih autora*.

Prvi dio knjige sastavljen je od pet većih poglavlja, od kojih pojedina imaju svoja podpoglavlja. U drugom dijelu knjige su prilozi.

Pečarić ustvrđuje da Bulajić *još uvijek piše pamflete umjesto povijesnih knjiga* (str. 13). Čudno je to da *Muzej žrtava genocida u Beogradu ne interesiraju žrtve genocida u Beogradu!* (str. 17), a Beograd jest u tom smislu Balkanski Auschwitz (str. 18). Bulajićevo pisanje su podpune bedastoće. Bulajić *priznaje da su njegova prethodna izdanja puna bedastoća* (str. 23). Bulajić, pritisnut Pečarićevom kritikom, sada priznaje postojanje logora Sajmište (u današnjem Novom Beogradu, a tada je to bilo na samoj granici Nezavisne Države Hrvatske, ali pod vlašću Nijemaca i Nedićeve srbske Vlade), ali to stoga što je, prema njemu, postojala razmjena zatočenika između Jasenovca – Sajmišta – Jasenovca, pa je prema tome Sajmište samo dio sveukupnih koncentracijskih logora Jasenovac. Kad čovjek to pročita, onda ne može ne uočiti Bulajićevo podpunu izgubljenost. No, Pečarić dobro zaključuje da Bulajić takvom svojom konstrukcijom *samo potvrđuje da će na njegovom popisu žrtava Jasenovca doista biti i onih iz Sajmišta, ali i onih iz drugih logora, kao i izmišljenih imena!* (str. 23).

Podpoglavlje o odvođenju Židova iz Nezavisne Države Hrvatske u Srbiju (str. 24-27) otvara čitatelju novu spoznaju o tom pitanju. Velikosrbski mit o Jasenovcu obteretio je Jasenovac pogibijom velikog broja Židova, a ovdje saznajemo da su hrvatski Židovi odvođeni u Srbiju i tamo su završili svoj život. A to zapravo nije nikakva novost, jer je o tome pisao židovski tisak u Beograd već 1984. godine, a u novije vrijeme to prenosi Jakov Gumzej u hrvatskom tisku (str. 25). Tako Gumzej piše: *340 Židova iz Zemuna nije stradalo u logoru Jasenovac, kao što to ponavljaju Bulajićeви oponašatelji, nego je ubijeno u Ledinama kraj Beograda* (str. 25). Dalje saznajemo da su veliki broj Židova iz Zvornika i iz Podrinja s područja Nezavisne Države Hrvatske njemački SS-ovci odvezli u srbijanski logor na Banjici gdje su ubijeni. Zatim, 800 Židova izbjeglica iz Austrije i oko 200 Židova iz Šabca i okolice doduše se 'našlo' godine 1941. na području Nezavisne Države Hrvatske kod Hrvatske Mitrovice, ali isključivo pod SS-ovačkom pratnjom, koja je jedan dio ubila kod Zastavice, a ostalo sprovela u logore smrti u Nedićevoj Srbiji, odnosno u beogradske logore. Štoviše, 10.000 Židova iz Pomurja, Međimurja, Podunavlja, Baranje i drugih okupiranih krajeva, od kojih se veliki dio formalno nalazio u sastavu Nezavisne Države Hrvatske, mađarski su fašisti sproveli u srbijanski rudnik Bor, gdje su gotovo svi smrtno stradali. Također, veliki broj Židova iz Dalmacije, a posebno iz Splita, te iz Istre, Kvarnera, Gorskog Kotara i drugih dijelova Hrvatske koji su samo formalno pripadali pod Nezavisnu Državu Hrvatsku, a bili su do godine 1943. pod talijanskom okupacijom, nakon kapitulacije Italije SS-ovci su odveli u beogradske logore smrti. Sve to, i još mnogo drugih podataka o istrebljenju Židova u Srbiji, doslovno donosi "Jevrejski pregled" iz Beograda od 1984. do 1988. godine. Pečarić se pita: Zašto su odvedeni baš u Srbiju? I daje odgovor podsjećajući na *Apel srpskom narodu* iz 1941. i na knjigu Lazara Prokića protiv Židova, također iz 1941. godine, iz čega jasno proizlazi da je Srbija bila pogodno tlo za uništavanje židovskog naroda, jer je u njoj vladala antisemitska klima. To su Nijemci u potpunosti iskoristili.

Srbska literatura puna je leševa koji su Savom doplovili navodno iz Jasenovca u Beograd. Istina jest, da su do Beograda doplovljivali leševi, ali ne iz Jasenovca, već su oni Drinom doplovlili do Save i onda dalje do Beograda, a na Drini se nalazi Foča i Višegrad, u kojima su četnici izvršili poznata četnička klanja (str. 29). Kao što je u prvoj knjizi ukazao na sadržaj srbskih narodnih pjesama u kojima se Srbi hvale svojim zločinima učinjenim prema Turcima i drugim susjednim narodima, Pečarić i u ovoj knjizi donosi neke primjere takvih crnih umotvorina. Iz tih je pjesama vidljivo kako je bacanje žrtava u rijeku srbski specijalitet, pa su i u tim pjesmama, kao i u drugim srbskim umotvorinama (kao što je krivotvoreno Grizogonovo pismo) opisani zločini tipični za četnike (str. 31). Bulajić nastoji svim silama to pripisati Hrvatima i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj.

U svojim se lažima Bulajić podpuno izgubio. Za njega su njemački vojnici isto što i Pavelićevi vojnici. Adolf Hitler mu je zapravo mnogo bolji od Ante Pavelića. Njemu je veliki uspjeh što su Srbi svoje laži uspeli progurati kao obćeprahaćene činjenice, pa mu smeta što jedan Hrvat - Pečarić to sada niječe.

Bulajić ne pozna granica svojim lažima. Tako on četnika Momčila Đujića proglašava ustaškim saveznikom koji je kao takav bio zatornik Srba u Dalmaciji. Ispada da su Đujić i njegovi četnici bili najveći koljači Srba u Dalmaciji, a u stvarnosti su ubijali i unakazivali hrvatsko stanovništvo u hrvatskim i katoličkim selima, ali su te žrtve u pisanim izvješćima prikazivali kao Srbe. Tu se radi o višestrukim lažinama, nakaradnostima i krivotvorinama. Iz ove Pečarićeve knjige jasno proizlazi da je srbski narod u svojoj četničkoj komponenti genocidan, što je vidljivo, kako u Srbiji u odnosu prema Židovima, tako i u Hrvatskoj u odnosu prema Hrvatima.

Pečarić nadalje iznosi poznate velikosrbske zločine u prvoj Jugoslaviji protiv Hrvata, Crnogoraca i Makedonaca (str. 55-60), kao i četnička zvjerstva protiv Hrvata neposredno prije uspostave Nezavisne Države Hrvatske (str. 61-65), iz čega jasno proizlazi da je dan 27. srpnja 1941. bio dan ustanka protiv Hrvata, a ne protiv nekih fašista.

Za Josipa Pečarića dr. Milan Bulajić je ideolog zločina, pa stoga je odgovoran za sve učinjene zločine u Obranbeno-odlobodilačkom ratu. On je srbski Göbbels. Poznato je da za zločine moraju odgovarati i ideolozi zločinačke politike, a Milan Bulajić je u tome još uvijek iznimka. Stoga se Pečarić čudi nad činjenicom da Bulajić surađuje sa Šimunom Wiesenthalom i ima podršku nekih drugih Židova koji su svoj život posvetili borbi protiv zločinaca.

U nacionalnom smislu Milan Bulajić ponaša se kao "poturica". Njemu ne smetaju zločini koje su Srbi učinili nad njegovim crnogorskim narodom, ali mu smeta to što ga Pečarić na to podsjeća. Nisu mu genocid zlodjela koja su počinjena, nego mu je genocid to što se ta zlodjela koja su učinili Srbi uobće spominju. *A najužasnije u cijeloj toj stvari je u tome što se radi o zločinima koje su Srbi napravili nad njegovim crnogorskim narodom* (str. 81). Stoga ga današnji Crnogorci smatraju prodanom dušom – najamnikom, kojega se kao "poturice" i Srbi gnušaju.

Bulajić slijepo brani Srbsku pravoslavnu crkvu koja je bila suradnik nacista i antisemitski djelatna, a koja nije ni pokušala spasiti iz logora smrti ni svoje vlastite svećenike. Stoga samo smušenjaka kao što je Bulajić može obtužiti bl. Alojzija Stepinca, koji je spašavao Židove i Srbe i koji je držao proturasne propovijedi, da je ratni zločinac (str. 83).

Pečarićeva tvrdnja da je Bulajić kao ideolog zločina ratni zločinac i da bi trebao biti izveden pred sud pravde trajno se provlači kroz cijelu knjigu. Tako on tvrdi da je Bulajić uvjerio Slobodana Miloševića u srbsku ugroženost, koji je zbog toga izazvao genocidni rat. *Dakle, sam dr. Bulajić priznaje da je on bio osoba koja je uvjeravala i vjerojatno uvjerala Slobodana Miloševića u navodnu ugroženost Srba u Hrvatskoj, te je time sam priznao svoju zločinačku djelatnost zbog koje očito mora biti optužen kao ratni zločinac* (str. 118). Toj tvrdnji posvećeno je posljednje poglavlje u prvom dijelu ove knjige: Bulajić = ratni zločinac (str. 127), te se Pečarić pita kad će Bulajić biti izveden pred sud pravde. Prvi korak u tome treba učiniti hrvatska vlast.

U drugom dijelu knjige objavljeno je, kao što je već navedeno, radijsko sučeljavanje Milana Bulajića i Josipa Pečarića u srpnju 1998. na radiju "Slobodna Europa". Emisiju je vodio Omer Karabeg. U tom sučeljavanju Pečarić je Bulajića bombardirao njemu nepovoljnim činjenicama i njegovim "znanstvenim" otkrićima. Vjerojatno ga je to sučeljavanje temeljito uzdrmalo, pa je nakon njega izgubio svaku orijentaciju u svom specifičnom govoru o genocidnosti. U tom sučeljavanju Pečarić ga pita: *Jeste li vi direktor muzeja u Beogradu ili u Zagrebu? Zašto u vašim knjigama pišete samo o zločinima u Hrvatskoj, a ne o zločinima u Beogradu?* (str. 150), ili: *Pa direktor ste Muzeja žrtava genocida u Beogradu. Pa o čemu trebate pisati ako ne o Sajmištu i Banjici?* (str. 151). Na takva i mnoga druga pitanja, prigovore i kritike, Bulajić je ostao kratak u odgovoru. Uz mnoge druge Pečarićeve sjajne misli valja spomenuti i ovu: *Vi ste govorili u vašoj knjizi da je Jasenovac ponovno oslobođen kad su Srbi ušli u njega. Znači teritorij Hrvatske je ponovno oslobođen kad su okupatori ušli u tu zemlju. I vama to nije politika, vama je to znanost. Pa dajte, nemojte, nemojte me zasmijavati, jeste li vi doktor znanosti ili što?* (str. 165).

Na samom kraju knjige akademik Josip Pečarić još jednom ističe kako Hrvatska treba obtužiti dr. Milana Bulajića kao ratnog zločinca, jer je on bio ideolog u manipuliranju srbskim pučanstvom u Hrvatskoj (str. 183).

Knjiga završava, kao i ona prva, s kazalom imena i kratkom bilješkom o piscu.

Čitatelj ostaje zadivljen Pečarićevom bistrinom uočavanja svega napisanoga, ali i ne napisanoga. Pečarić je u Bulajićevoj knjizi pročitao sve što je napisano, dobro je uočio sve nijanse, čitao je između redaka, ali ponire i u pozadinu onoga što je napisano, gdje otkriva motiv za pisanje, pa je tu otkrio i ideologiju genocida dr. Milana Bulajića.

3.) Prikaz objedinjene knjige na engleskom jeziku: PEČARIĆ, Josip. *Serbian myth about Jasenovac*. Prijevod Ivana PEČARIĆ. Nakl. Stih. Zagreb, 2001., 494 stranice + 4 str. ovitka.

Pregled sadržaja ove objedinjene knjige na engleskom jeziku je sljedeći: *Contents I* (str. 5-6), *Contents II* (str. 6). ♦ *Serbian myth about Jasenovac, I. Hiding the Truth about Belgrade Concentration Camps* (str. 7-233): ♦ KRUŠELJ, Željko. *Dr Milan Bulajić – guardian of greater*

Serbian “genocidomania” (str. 9-29). ♦ *Introduction* (str. 31-34); *The supposed badge with the letter 'U'(stasha)* (str. 35-38); *Bulajić's “Introduction”* (str. 39-44); *“The Philosophy of violence in Franjo Tuđman's 'Wastelands of history’”* (str. 45-50); *“Tuđman's perception of the Independent Croatian State”* (str. 51-66); *“The number of victims of the Ustasha genocede”* (str. 67-95); *“Tuđman's 'Jasenovac myth' and the truth about victims of the Jasenovac camp”* (str. 96-110); *“The false allegation of Franjo Tuđman about the mixed bones of victims and executioners at the Jasenovac camp”* (str. 111-118); *“On the historical guilt of the Catholic Church”* (str. 119-143); *“Tuđman's reference to a catholic priest – an Ustasha”* (str. 144-148); *“Grisogono's letter to archbishop Stepinac, february 1942”* (str. 149-168); *“Catholicising orthodox Serbs”* (str. 169-174); *“The reality of Jasenovac in 1991: Jasenovac memorial grounds desecrated”* (str. 175-179); *“Desecrated Jasenovac – a system of untruths about the largest death camp for Serbs”* (str. 180-183); *“Dr Ivo Omrčanin – Jews turned Jasenovac into Hollywood”* (str. 184-193); *“Tuđman (1994) recognises Jewish wastelands in history”* (str. 194-197); *“Text by Karl Pfeifer: President, Jasenovac concentration camp, and Jews”* (str. 198-201); *“The World Heritage”* (str. 202-212); *“Dr Milan Bulajić: Jasenovac – system of Ustasha death camps: What happened?”* (str. 213-221); *“Provocateurs at work”, Belgrade 1941* (str. 222-225); *Summary* (str. 226-233); ♦ **Serbian myth about Jasenovac, II. On Bulajić's “Ideology of Genocide” of Croatian Authors** (str. 235-479): *Prologue* (str. 237); *Introduction* (str. 239-241); *Introductory part of Bulajić's “Response”* (str. 242-245); **“Revision of the history and nature of the NDH”** (str. 246-294): *“Inocence” of Greater Serbian politics regarding the Sajmište concentration camp* (str. 246-248), *Avoiding mentioning Himmler's visit to the NDH* (str. 248), *Belgrade – the Auschwitz of the Balkans* (str. 249-251), *Identifying Dr Bulajić with Bruno Bušić* (str. 252-255), *Attributing the victims of Belgrade concentration camps to Jasenovac* (str. 255-257), *Cooperation between the Serbs in the NDH and the “anti-fascist” Italian army* (str. 257), *Deporting Jews from the NDH to Serbia* (str. 258-261), *Bulajić's ridiculous theory on th Belgrade concentration cap* (str. 262-263), *Serbian ritual murders in Serbian tales about Jasenovac* (str. 264-268), *Partisan crimes* (str. 268-271), *Daksa 1944* (str. 271-274), *Bulajić's Belief that German soldiers were Pavelić's soldiers!?* (str. 274-280), *Bulajić considers Hitler much better than Pavelić* (str. 280-282), *Parson Momčilo Đujić* (str. 283-289), *Covering up the nature of the Chetnik movement* (str. 290-294); **“Denying the accountability of the Ustasha genocidal NDH”** (str. 295-317): *Greater Serbian crimes in the First Yugoslavia* (str. 296-303), *Chetnik bestialities* (str. 303-308), *Will the Sajmište concentration camp in Belgrade ever be marked* (str. 309-314), *Bulajić's “difence” Nedić's Serbia* (str. 314-317); **“Genocidal ideology in present-day Croatia”** (str. 318-337): *“Historical portrait of the Serbs as a bad and hostile nation”* (str. 318-324), *“Until your or our extermination”* (str. 324-328), *The Serbs also loathe “proselyte” betrayers* (str. 328-329), *Bulajić's “defence” of the SPC* (str. 329-335), *What do Serbs say about the Serbian nation?* (str. 336-337); **“The number of victims in Jasenovac – the fundamental issue of the 'Jasenovac myth’”** (str. 338-397): *The raport of Croatian State Commission* (str. 339-340), *Jasenovac – work camp* (str. 340-343), *1946 List of casualties* (str. 343-344), *Why is the Serbian myth about Jasenovac a Serbian myth?* (str. 344-347), *Bulajić's “Bleiburg myth”* (str. 347-359), *Jasenovac – a station of the cross* (str. 359-366), *The beginning of the Communist multiplication of the number of victims in Jasenovac* (str. 366-369), *The testimony of Ivan Skomrak* (str. 369-372), *Bulajić's “Renewal of the crimes of genocide”* (str. 372-378), *The work of Bruno Bušić* (str. 379-381), *The research of Mladen Ivezić* (str. 381-395), *Bulajić's attempts of evading responsibility for Greater Serbian crimes* (str. 395-397); **“Pečarić's portrait of the author – Bulajić: a war criminal”** (str. 398-409); *Bulajić murders again Zagreb's chief Rabbi* (str. 399-401), *Stepinac – righteous?* (str. 401-403), *Kada će dr. When will Dr Milan Bulajić appear before a Court of justice?* (str. 404-409); **Appendices** (str. 410-470): *Face to face – a debate between Milan Bulajić and Josip Pečarić for Radio Free Europe's Broadcast of “The Bridge”* (str. 410-462); *Croatia should accuse Dr Milan Bulajić for war crimes* (str. 463-470): *'Novi list', July 29, 1998* (str. 463-464), *Figures by Adil Zulfikarpašić* (str. 464-466), *Milošević and Bulajić* (str. 466), *Himmler in Zagreb* (str. 467-468), *Chanting to Šakić at the Airport in Zagreb* (str. 468-469), *Quotes by Dr Franjo Tuđman* (str. 469-470); *Conclusion* (str. 471-478); *The list of notations* (str. 379); *Index* (str. 480-485); *List of donators for this book* (str. 486-494).

Iz usporedbe pregleda sadržaja ove knjige s pregledom sadržaja prvih dviju knjiga, na hrvatskom jeziku, vidljivo je da je ovdje objedinjen sadržaj predhodnih dviju knjiga, objavljenih 2000. godine. No, razlika je u dvjema pojedinostima. U drugom dijelu ovog engleskog izdanja dodana

su dva podpoglavlja, kojih nema u hrvatskom izvorniku, a to su: Svjedočanstvo Ivana Skomraka (*The testimony of Ivan Skomrak*, str. 369-372) i Istraživanje Mladena Ivezića (*The research of Mladen Ivezić*, str. 381-395). U svemu ostalome sadržaj je istovjetan.

Ovaj engleski prijevod velika je pomoć našim hrvatskim iseljenicima da se sami upoznaju sa stvarnošću srbskoga mita o Jasenovcu i da o tome upoznaju svoje domaćine diljem svijeta. Knjiga je objavljena novčanom pomoću hrvatskih iseljenika iz Australije, kojih su imena na kraju knjige objavljena.

Na kraju, zahvaljujem akademiku Josipu Pečariću na ovim njegovim knjigama u kojima je razobličio i u potpunosti razgolio velikosrbski mit o Jasenovcu i njegova glavnog ideologa, dr. Milana Bulajića. Neka ovaj prikaz posluži da i nakon 15-ak godina nakon njihove objave još netko posegne za njima i obogati se bistrinom Pečarićevoga pisanja i novim saznanjima o našoj nedavnoj prošlosti. Neka potakne i našu hrvatsku vlast da podigne tužbu protiv dr. Milana Bulajića koji je svojom genocidnom ideologijom prouzročio genocid nad Hrvatima.

Objavljeno: RAZUM, Stjepan. *Dvije knjige o uzroku genocida nad Hrvatima i njihov prijevod na engleski jezik*. Pn: *Skrivanje istine o beogradskom konc-logoru i nametanje laži o Jasenovcu*. Odj.: *Prikazi knjiga*. U: **Marulić**. *Hrvatska književna revija. Časopis za književnost i kulturu*. Zagreb, 47./2014., br. 3-4 (260), V.-VIII.2014., str. 195-214.